

Hiiu Valla Raamatukogu aastaaruanne 2017

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.16)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Hiiu vald	4625	4	1	2	3

1.Põhilised tegevussuunad (rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine, RaRS § 5(5) 3))

Struktuur ja koostöö

Raamatukogu struktuuris muutusi ei toimunud. Jätkame Hiiu Valla Raamatukoguna, millel on kaks haruraamatukogu ja üks teeninduspunkt.

Hiiu Valla Raamatukogu koosseisus toimusid mõned muutused: 1. Ühtlustati ametinimetused ja need muudeti vanemraamatukoguhoidjateks; 2. Kaotati ära pearaamatukoguhoidja ametikoht ja jagati see 0,5 vanemraamatukoguhoidjaks ja 0,5 arendusspetsialistiks. Muutus andis võimaluse fokuseeruda rohkem raamatukogu arendusele.

Maakonnaraamatukoguna teeme tihedat koostööd teiste Hiiumaa raamatukogudega, sh viime läbi tsentraalset komplekteerimist, korraldame koolitusi, vahendame infot, initsieerime lasteüritusi, innustame inimesi rohkem lugema, õpetame andmebaaside kasutamist ja suurendame kodanike IT oskusi.

2017. aastal alustasime maakondliku kogude komplekteerimisega riigi poolt eraldatud toetuse ulatuses ning üleminek on läinud kenasti.

Üheks meie raamatukogu eesmärgiks on olla rohkem avatud, st teha teiste asutustega rohkem koostööd ja korraldada oma üritusi väljaspool raamatukogu ruume. 2017 toimus meil mitu üritust Hiiumaa Gümnaasiumis (kohtumine Jim Ashileviga; kohtumine Tõnu Õnnepaluga) ja Kärdla päevakeskuses (digikoolitus jms). Tahame olla mobiilsed ja liikuda sinna, kus inimesed koos käivad. Nende ürituste kõrval korraldame üritusi ka oma ruumides, kuid mingil põhjusel jääb huvilisi üha vähemaks.

Valla hallatavatest asutustest on kõige tihedam koostöö Hiiumaa Gümnaasiumi, Kärdla Põhikooli ning Hiiu Valla Kultuuri ja Vaba Aja Keskusega.

Investeeringud

Peame oluliseks head tehnilist baasi ja oleme viimastel aastatel investeeringud IT-sse ja teistesse tehnilistesse vahenditesse. 2017. aastal soetasime 2 sülearvutit töötajatele, 1 AIP arvuti haruraamatukokku ja teise teeninduspunkti, soetasime uued serveri litsentsid ja WIFI ruuterid, projekti „Kunst raamatukokku“ raames teleri noorte digi-kunstinäituste eksponeerimiseks ja graafikalaua noorte kunsti arendamiseks, soetasime mõned riulid ja tahvelarvutid.

Projektid ja koolitused

Soovime oma tegevuses pidevalt suurendada projektide osakaalu ja mahtu. 2017. aastal toimus võib-olla õhtuseid üritusi võrreldes eelmise aastaga vähem, kuid suurenes laste- ja noorteürituste/koolituste arv.

Probleeme ongi leidmaks õiget aega ja sihtgruppi õhtustele üritustele. Näeme seda igas valdkonnas, et inimesed ei taha õhtul peale tööd enam kodunt välja tulla, ja kes seda teeb, käib juba huviringides. Hiiumaal toimub ürituste osas tihe konkurents, pead oskama pakkuda midagi väga erilist, et just raamatukogu üritused valitaks. Sellepärast oleme suurendanud koostööd eakatega, sest nemad on väga

tänuväärne sihtgrupp. Aga neile sobib vaid päevane aeg. Koostöös eakatega viisime nt läbi Eesti Vabariik 99-le pühendatud seminari, kus eelnevalt arutasime ühiselt läbi kava ja esinejad. Korraldasime selle seminari raamatukogus päevasel ajal ja kohale tuli ca 20-25 inimest, mis meie mõistes on väga palju. Suurendanud oleme ka koostööd koolidega, sest ka noorte hulka minek garanteerib publiku.

Üheks väga mitmekesiseks tegevuseks on näituste ja väljapanekute korraldamine. Trepikojas eksponeerime aastas ca 4-5 näitust (foto- või maalinäitused), raamatukogude sees toimuvad väljapanekud ca 1-2 korda kuus.

2017. aastal saime rahastuse kahele rahvusvahelisele projektile. Algas Nordplus Adult programmi projekt "Createams in Libraries", mis aitab leida uusi ideid ja koostöösuhteid Rootsi, Soome, Leedu, Läti, Islandi ja Taani raamatukogude loovtöötajatega ning mille raames ehitatakse üles raamatukogudevaheline võrgustik.

Oluliseks sammuks oli Erasmus+ programmi täiskasvanute õpirände projektiks toetuse saamine, mis võimaldab Hiiu Valla Raamatukogu töötajatel osaleda 2018. aastal praktilistel täiendkoolitustel välisriikides.

Laste ja kultuuriaasta

Laste ja noorte kultuuriaastal toimus Hiiu Valla Raamatukogus 39 erinevat lastele ja noortele suunatud üritust. Viisime läbi laste ja noortekultuuriaastale pühendatud fotovõistluse "Lugeda on lahe". Meie raamatukogu blogis "Loeme ja kirjutame" tutvustasime ja soovitasime sel aastal ainult laste- ja noorteraamatuid. Raamatukogu oli oma esindusega väljas Hiiumaa Lastefestivalil. Osaleme projektis "Kunst raamatukogusse", mis jätkub ka 2018 aastal. Projektirahade eest soetati raamatukogu laenutussaali paigaldatud televiisor (projekti aastal diginäituste jaoks) ja graafikalaud.

Kahjuks läksid 2017.a meist mööda kaks väga suurt ja olulist projekti. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing korraldas n.ö raamatukogude projekti, mille info saatis raamatukogude asemel noortekeskustele. Hiiumaal juhtus see, et noortekeskus ei saanud oma ideele toetust (tahtis teha projekti muuseumiga) ja meie ei haakunud ka nende ideega. Kui nad olid lõpuks nõus oma ideest loobuma, sai aeg otsa ja Hiiu maakonnast ei esitaud ühtegi projekti. Meie meelest see projektikonkurss ebaõnnestus, sest raamatukogud jäeti välja. Samuti juhtus projektiga „Laste Vabariik“, kus ürituse korraldamine anti maavalitsuse/vallavalitsuse/või kellegi teise kätte ja raamatukogud jäeti välja. Tulemuseks oli, et Hiiumaal ei osalenud projektis ükski raamatukogu, sest sisu ega infot ei olnud.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogudevõrgu struktuur ja nõukogud:

Raamatukogudevõrgu struktuur jäi Hiiu Valla Raamatukogus samaks, 2017.a lõpus vahetus välja nõukogu. Lahtiolekuaegades muutusi ei olnud.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.16. €	Seisuga 31.12.17 €	Muutus %
Eelarve kokku	127,10	143,42	13 %
Personalikulu	83,47	86,64	4 %
Komplekteerimiskulu	22,95	20,26	-12 %

sh KOV-lt	14,55	11,72	-19 %
sh riigilt	8,40	8,54	2 %
Infotehnoloogiakulu	6,26	4,81	-23 %

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Hiiumaa raamatukoguhoidjate õppevisiit Tartusse; Kulka Hiiumaa ekspertgrupp	1.01.2017 - 31.03.2017	300,00	600,00
Üleriigilise 3.-4.kl. kirjandusliku viktoriini Hiiumaa eelvoorude korraldamine; Kulka Hiiumaa ekspertgrupp	21.02.2017-08.04.2017	100,00	190,00
Hoida au sees eesti meelt, keelt ja kultuuri; Kulka Hiiumaa ekspertgrupp	21.02.2017 - 21.04.2017	140,00	330,00
Laste ja noorte fotovõistluse "Lugeda on lahe!" korraldamine: Kulka Hiiumaa ekspertgrupp	01.03.2017 - 30.06.2017	100,00	250,00
Hiiumaa raamatukoguhoidjate koostöökohtumine Ida-Virumaal, Raamatukogude arendusprogramm	01.04.2017-30.09.2017	923,00	1148,00
Hiiu Valla Raamatukogu laste lugemisprojekt "Lugemisväljakutse". Kulka Hiiumaa ekspertgrupp	22.05.2017-18.09.2017	250,00	400,00
Raamatukogu töötajate pädevuse tõstmine; Erasmus+ programm	1.06.2017 - 31.12.2018	8944,00	8944,00
Vabariikliku 4. klasside ettelugemisvõistluse Hiiumaa eelvoor. Kulka Hiiumaa ekspertgrupp	21.08.2017-31.10.2017	180,00	180,00
CreaTeams in Library, NordPlus Adult programm	09.2017 - 09.2018	2890,00	45230,00
Kunst Raamatukokku - Kunstijalg Hiiumaal. Tallinna Keskraamatukogu /EV100	10.07.2017-30.09.2017	1200,00	1200,00
KOKKU		15027,00	

Kohalike toetusprogrammide toetusel saime eelkõige finantse mitmekesistada lastele ja noortele mõeldud üritusi, toetada nende läbiviimist ning soetada osalejatele auhindu, mida tavapärase eelarve piires poleks olnud võimalik pakkuda. Mitmekesisem programm liidab lapsed raamatukogudega ning kutsub neid osalema teistelgi üritustel.

Samuti said toetussummasid õppe- ja kogemuste vahetamise reisirid Ida-Virumaale ning Tartusse, mis avardasid töötajate silmaringi ning andsid ideid, mida oma raamatukogudes üle võtta.

Rahvusvahelised programmid on võimaldanud tekitada koostöösidemeid teiste riikide raamatukogudega, praktiseerida rahvusvahelist koostööd, vahetada ideid ning leida motivatsiooni igapäevatoeks.

Suureks väärtuseks on Erasmus+ õpperände projektitoetus, mis võimaldab raamatukogu töötajatel 2018. aasta jooksul osaleda välismaal toimuvatel koolitustel. Samuti Nordplus Adult projekt „CreaTeams in Libray“, mille raames ehitatakse üles rahvusvaheline raamatukogude võrgustik.

Meie eesmärgiks on suurendada projektide osakaalu raamatukogu töös, sest need annavad meile lisavõimalusi töö mitmekesistamiseks.

2.4 . Personali koosseis, juhtimine ja areng

Igapäevase töö käigus esile tulnud uued vajadused raamatukogunduslike funktsioonide täitmiseks tingisid ametikohtade ja -ülesannete ümbervaatamise. Näiteks tõi 2016. aasta raamatukogus esile sügava vajaduse ametikoha järgi, kes levitaks aktiivselt infot, reklaamiks üritusi, propageeriks e-raamatukogu ja tegeleks muude ülesannetega, mis puudutavad info levikut nii IT valdkonnas kui avalikkuse hulgas. Samuti tahame olla kaasaegsed ja võtta lähiaastatel kasutusele modernseid tehnilisi vahendeid. Selleks vajasime eraldi ametikohta (arendusspetsialist), kes hoomaks raamatukogude tulevikutrende ning orienteeruks vastavas valdkonnas. Samas sai võtta vähemaks nn tüüpilist raamatukoguhoidja tööd (nt vaikiv lugemissaali küllastajate registreerimine, arvutikasutajate jälgimine jms.), mida saavad jooksvalt teha kõik töötajad.

Sellest lähtudes 1) kaotasime ära pearaamatukoguhoidja ja raamatukoguhoidja ametinimetuse ning nimetasime kõikide spetsialistide ametinimetuse vanemraamatukoguhoidjaks; 2) vähendasime ühe vanemraamatukoguhoidja ametikoha 0,5 peale ja lisasime koosseisu 0,5 ametikohta arendusspetsialistile. Koosseisu suurus jäi 6,5 ametikohta: spetsialistid 5,0; koristaja 0,5 ja direktor 1,0 ametikohta.

Osaajaga oli tööl inimene, kes tegeles kodulehe- ja IT arendusega. 2017. aastal muutusid tänu riigitoetusele osaliselt töötajate palgad.

Suveperioodil oli Hiiu Valla Raamatukogu avatud endiselt kõikidel tööpäevadel kl 10-18, nädalavahetustel suletud; haruraamatukogudel olid lühemad lahtiolekuajad.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest (erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine, [RaRS § 5\(5\) 4](#)) Palun teha kokkuvõte, **millistel teemadel** koolitusi tehti, võimalusel süstematiseerige neid? Omapoolne hinnang. Mitu tundi kokku, mitu osalejat?

Hiiu Valla Raamatukogu korraldas 2017. aastal 4 koolitust ning kaks õppereisi. Maakonnaraamatukoguna korraldatud koolitustel osales 8-13 inimest vastavalt võimalustele, maakonna raamatukogudes on töötajaid kokku 15. Maakondlike koolitustunde kogunes kokku 35 tundi.

Koolitused oli 2017. aastal eelkõige seotud teenuste disainimise ja reklaamiga – püüti üheskoos leida, mis on sihtrühma vajadused ja kuidas olla ise aktiivsem info levitamisel, et laiem üldsus oleks teadlik, mida raamatukogudena pakume. Reklaami ja disaini teema on kesksel kohal, kuna kogukonna teadmised raamatukogus toimuva osas on kesised ja vaja on jõuda teenuste-ürituste osas uute sihtgruppideni, et tagada raamatukogude olemasolu.

Koolitused pakkusid palju ideid järgnevateks tegevusteks ja esmaseid juhiseid praktiliste sammude osas (näiteks kuidas luua e-uudiskirja ja milliseid programme selle jaoks on olemas jne).

Väljaspool toimunud koolitustel osalemine:

Koolituse teema	Korraldaja	Osavõtjate arv
Lastekirjanduse aastakoosolek	Eesti Lastekirjanduse Keskus	1
Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev	Eesti Lastekirjanduse Keskus	2
Muinasjutukonverents “Muinasjutuvägi”	Lääne Maakonna Keskraamatukogu	5
“Laps lastekirjanduses 5; Laps ja ajalugu”	Eesti Lastekirjanduse Keskus	2
Eesti laps sõjajärgses olustikus: ilukirjanduslik vaade	Rahvusraamatukogu	3
Rahva- ja kooliraamatukogu - koos või eraldi	Põltsamaa raamatukogu	1
Kas on vahet, millest räägime - noored ja sõltuvused	Hiiumaa Lastekaitse Ühing	2
Kas emakeelele lüüakse hingekella?	ERÜ	3
Kirjandusfoorum: kui lugeda on raske..	Rahvusraamatukogu	1
Rahvaraamatukogude suvelaager “Raamat, teenus, väärtus ja kasu hindamine”	Rahvusraamatukogu	3
Teenusedisain	Rahvusraamatukogu	1
Keskkogude õppereis Soome: raamatukogude laenutus-ja tagastuskastidega tutvumine Helsingis, iseteenindusraamatukogude külastus Turus	Hiiu Valla Raamatukogu - Annely Veevo	2
Koolitus vaimse tervise teemadel	Tallinna Vaimse Tervise Keskus	1

Töövõime ja elujõu säilitamine ning läbipõlemise vältimine	Rahvakultuurikeskus	1
Raamatukoguhoidjate seminar, veebruar. Täiskasvanute õpe ja koolitamine raamatukogudes.	ETKA Andras	3
Raamatukoguhoidjate seminar, märts	ETKA Andras	1
Raamatukoguhoidjate seminar, november. Raamatukogude roll elukestvas õppes.	ETKA Andras	5
Koolitus-konverents „Täiskasvanute koolitaja sotsiaalsete muutuste tuules“	Eesti Sotsiaalfond	1
Komplekteerijate infopäev	ERÜ	1
Autoriõiguse põhimõtted raamatukogus	Rahvusraamatukogu	2
Rahvusraamatukogude statistika koolitus	Rahvusraamatukogu	1
Rahvusraamatukogude statistika koolitus, vol 2	Rahvusraamatukogu	1
CreaTeams in Library seminar	Turku Naiskeskus, Turku ja Tallinna Keskraamatukogu	2
CreaTeams in Library esimene töökoosolek/seminar Taanis	Naiskeskus Turku, Herningi raamatukogu	1

Lisa 1

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused:

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/ Koolituseks kulutatud summa
30.03.2017	Õppereis ERMis ja O. Lutsu majamuuseumisse		6 h	13/4	600 EUR
28.04.2017	Kuidas teha kohalikku ajalehte? Kuidas korraldada üritusi?	Harda Roosna / Lea Rand	4 h	12/ 4	120 EUR
24-25.05.2017	Õppereis Ida-Virumaale		2 p	8 / 3	1148 EUR
28.09.2017	Raamatukogu töö analüüs ja ülevaade Nordplus projektikohtumisest Taanis	Pilleriin Alterman, Annely Veevo	4 h	10 / 3	
26.10.2017	Raamatukogu arendamine teenusedisaini mõtteviisist lähtuvalt	Agnes Pulk	4,5 h	9 / 4	200 EUR
30.11.2017	Raamatukogu turundamine sotsiaalmeedias ja teistes e-kanalites	Agnes Pulk	4,5 h	13 / 4	200 EUR

Õppereisid toimusid Ida-Virumaa raamatukogudesse, Eesti Rahva Muuseumisse ja Oskar Lutsu nimelisse majamuuseumisse. Õppereisidel tutvuti teiste raamatukogude teenuste ja tööpõhimõtetega, muuseumides avardati silmaringi rahvuskultuuri osas. Koolitustel õpiti, kuidas valmib kohalik leht ja milliseid põhimõtteid jälgida artikli koostamisel (kompetents: teavitusematerjalide koostamine, lugeja- ja infoteenindus), kuidas korraldada raamatukoguüritusi (ürituste ja näituste korraldamine, lugeja- ja infoteenindus) kuidas disainida raamatukogu teenuseid lähtuvalt sihtrühmadest (raamatukogu- ja infoteenuste pakkumine lähtuvalt sihtrühmast) ja kuidas raamatukogu turundada erinevaid sotsiaalmeedia ja interneti võimalusi kasutades (raamatukogu tegevuste tutvustamine).

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused.

(Võib teha lühikokkuvõtte üldistades teemasid)

2017. aastal ei olnud Hiiu Valla Raamatukogu töötajatel avalikke esinemisi.

2.4.4 Erialahariduse omandamine Nimetada töötajate arv, kes omandavad erialaharidust, sh eraldi nimetada, kui palju töötajaid õpib bakalaureuseõppes, kraadiõppes, kutseõppes, sh esitada õppeasutuse nimetus.

2017. aastal omandas Hiiu Valla Raamatukogu direktor Annely Veevo raamatukoguhoidja 7. taseme kutse.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Hiiu Valla Raamatukogu direktor tunnustas hea töö eest laste- ja noortetöö valdkonnas vanemraamatukoguhoidjat Kaja Paulust (noorte liider).

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht. Kokkuvõte, milline on remondivajadus? Mida tehti 2017?

Jaauari alguses tehti väike remont ruumis, kus eelnevalt oli tehtud katuse parandustöid. Vajadus oleks suurema remondi järele, mis lükkub edasi ilmselt 2019. aastasse.

LISA 3

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Aasta jooksul täiendavaid juurdepääsu liikumispuuetega inimestele loodud pole.

Abilise olemasolul on võimalik ratastooliga ligi pääseda Lauka ja Kõrgessaare raamatukogudesse. Kõpu teeninduspunktis ja Hiiu Valla Raamatukogus Kärddlas puudub juurdepääs liikumispuuetega inimestele.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

2017. aastal alustasime tasapisi tagasiminekut terminalisüsteemilt autonoomsetele süsteemidele, kuna see ei õigustanud ennast. Soetasime kaks sülearvutit peamajja, AIP arvutid Lauka haruraamatukokku ja Kõpu teeninduspunkti. Soetasime uued WIFI ruuterid parema kvaliteedi tagamiseks Hiiu Valla Raamatukogus, ostisime uued serverilitsentsid, soetasime kolm tahvelarvutit.

3. Kogud (kogude komplekteerimine ja töötlemine, [RaRS § 5\(5\) 1\)](#))

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Hiiu Valla Raamatukogu juhendub kogude komplekteerimisel rahvaraamatukogude töökorralduse juhendist ja Kultuuriministeriumi määrusest riigieelarvest eraldatud teavikute soetamise toetuse kohta. Tähtsal kohal on Eesti ilukirjandus, laste- ja noorteraamatud ning heatasemeline tõlkekirjandus. Komplekteerimisel arvestame ka lugejate soove. Palju sõltub rahalistest võimalustest ja kahjuks kõike soovitud pole võimalik soetada, mis tekitab nurinat lugejaskonnas.

2017. aastal alustasime Hiiu maakonnas ühiskomplekteerimist riigi poolt eraldatud toetuse ulatuses. Tellimine toimub Rahva Raamatu hulgikeskkonnas, kus iga maakonna raamatukogu valib endale sobiva

kirjanduse, keskkogu kontrollib ja kinnitab tellimuse. Tarnija esitab arve keskkogule ja saadab raamatud ise vastavatele raamatukogudele. Keskkogus toimub raamatute arvelevõtmine ning rahaline arvestus RIKSi programmis arвете alusel.

2016. aastal toimus ka maakonnas kahe RIKSi-i programmi kokkupanek, mille tulemusena tekkis kataloogi topeltkirjeid. Seega on pidevalt vaja korrastada andmebaasi nii kirjete kui ka märksõnade osas.

- annetuste osakaal kogude juurdekasvust

2017. aastal annetati Hiiu Valla Raamatukogule 183 raamatut (2016 a. 223), mis moodustab raamatute juurdetulekust 12,7% (2016 a. 14%) (Kärdla 75 eks ; Kõrgessaare 84 eks ; Lauka 28 eks). Annetuste osakaal on vähenenud. Peamiselt saadakse annetusi Hoiuraamatukogu kaudu. Vähenenud on ka erinevatelt asutustelt poolt saadavad trükised. Koduraamatukogudest saadud annetused vaadatakse üle ja võetakse arvele valikuliselt lähtuvalt raamatukogude vajadustest. Nii saab mõnelegi määratud ja lagunenud raamatule asenduse. Ka võõrkeelset fondi täiendati peamiselt annetuste kaudu. Ajakirju annetati 13 nimetust (2016. a 16)

- kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega,

Raamatute laenus moodustab 77 % laenutuste koguarvust. Peamiselt laenutatakse ilukirjandust (2017.a 74%; 2016.a 71%; 2015.a 69,5%). Liigikirjandus moodustab fondist 32% ja laenutused 26% laenutuste koguarvust. Liigikirjandusest on enim laenutatud ajaloo, geograafia, reisikirjanduse ja käsitöö alaseid raamatuid.

Kuni 16. aastaste laste laenutused moodustavad Hiiu Valla Raamatukogu Kärdla laenutustest 19%. Kõrgessaares 12% ja Laukal 44% laenutuste koguarvust. Laukal on laste osakaal suur eelkõige raamatukogu asukoha tõttu koolimajas.

Ajakirjade osa laenus moodustab Hiiu Valla Raamatukogus koos allkogudega 12 %.

Auviste laenutuste arv on veelgi kahanenud, mistõttu kogusid auviste osas ei ole ka suurendatud.

Võõrkeelne kogu moodustab fondist 3 %, sellest laenutused 1%.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

2017. aastal osteti Hiiu Valla Raamatukogule 1255 eksemplari raamatuid. (2016 - 1223 eks e +32)

Kärdla 847 (2016 - 827) +20 eks võrreldes 2016

Kõrgessaare 322 (2016- 306) +16

Lauka 86 (2016 - 90) -4

Ostetud raamatutest moodustas ilu- ja lastekirjandus peamise osa ehk 77% (2016 74,5%), liigikirjandus 23%. (2016 25,5%). See on seotud lugejate sooviga lugeda rohkem ilukirjandust ning seda ilmub ka rohkem. Teabekirjandusest osteti laiemale lugejaskonnale huvipakkuvaid raamatuid. 2017. aastal osteti ainult eestikeelseid raamatuid.

Raamatute ostmiseks kasutati hulgifirmade Rahva Raamat ja Apollo tellimiskeskonda. Kodulooalaseid trükiseid osteti Hiiumaa Muuseumi poest ja raamatupoest Magnus. Järelekomplekteerimist tehti suurema nõudlusega trükistele ja kasutati ka kirjastuste sooduskampaaniaid (nt Ersen, Äripäev).

E-raamatuid Hiiu Valla Raamatukogus ei ole. Puudub lugejanõudlus kui ka vastav keskkond.

3.3.2 Perioodika komplekteerimine

Ajakirju osteti Kärdla 49 nimetust (2016 45, annetati 10 (2016 11). Ajalehti osteti 7 nimetust, 1 lisandus annetusena.

Kõrgessaare osteti 26 ajakirja, lisaks 3 annetust; 7 ajalehte.

Lauka 10 ajakirja; 3 ajalehte.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid juurde ei lisandunud.

3.2 inventuurid, mahakandmised

Fondidest kustutati 1438 eksemplari raamatuid. (2016 a 1901), mis olid lagunened, määratud ja/või aegunud.

Kärdlas kustutati kogust 917 eksemplari (2016 a 991). Osa mahakantud raamatutest annetasime lasteaiale ja haiglale. Samuti korraldasime mahakantud raamatute müügi ning osa kustutatud raamatuid pandi lugejatele tasuta võtmiseks.

Kogust eemaldati 67 auvist, mis olid VHS-kassetid.

Inventuure läbi ei viidud.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Muudatused teeninduskorralduses ja teenustes, sh e-teenused.

Teeninduskorralduses jätkus süsteem, kus igapäevaseid raamatukogunduslike ülesandeid (lugejatele laenutuste vormistamine, AIP kasutajate registreerimine, päringutele vastamine jms) täitsid jooksvalt kõik raamatukogu töötajad oma põhiülesannete kõrvalt.

Teenustest lisandusid e-lugeri, tahvalarvuti ja graafikalaua individuaalkoolitused. Alates 2017. aasta sügisest on Hiiu Valla Raamatukogul Kärdlas 4 e-lugeri ja Kõrgessaare haruraamatukogus 1 e-luger, mida on lugejatel võimalik koju laenutada. E-lugeri on sees autoriõigustevabad teosed eesti, inglise, vene ja paljudes muudes keeltes.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Jätkuvalt on languses AIP arvutite kasutamine Kärdlas. Võrreldes eelneva aastaga on kasutus langenud pea 23 % (2016 a 2665 vs 2017 a 2057). Peamised AIP arvutite kasutajad on lapsed, kes teevad arvutites kodutöid, otsivad infot, mängivad erinevaid mänge. Täiskasvanud kasutavad AIPi peamiselt e-maili lugemiseks, ID-kaardi toimingute sooritamiseks, materjalide väljatrukkide kasutamiseks jne. Samuti käiakse nõu küsimas, kui puudub oskus vajalike e-teenuste kasutamiseks. Kokku on Hiiu Valla Raamatukogus 4 arvutit. Lasteosakonna arvuti oli mõned kuud katki, kuid aasta lõpuks taastus lastel võimalus oma osakonnas arvuti kasutamiseks.

Soetati AIP arvutid Kõpu teeninduspunkti ja Lauka haruraamatukokku.

Raamatukogu kodulehel täiendatakse ja uuendatakse pidevalt infot vajalike e-ressursside ligipääsuks.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

Tabel 5

Raamatukogu	Lugejad 2016	Lugejad 2017	Muutus (+/-)
Hiiu Valla Raamatukogu (kokku)	2177	2104	-73
Kõrgessaare rmtk	310	328	+18
Lauka rmtk	101	122	+21
Sh keskk	1766	1654	-112

Raamatu- kogu	Külastused 2016	Külastused 2017	Muutus (+-)	Virtuaal- külast. 2016	Virtuaal- külast. 2017	Muutus (+-)
Hiiu Valla Raamatukogu (kokku)	35127	34907	-220	18162	18545	+383
Kõrgessaare rmtk	6081	6128	+47	17	80	+63
Lauka rmtk	3807	4012	+205	7	8	+1
Sh keskk	25239	24767	-472	18138	18457	+319

Võrreldes eelmise aastaga on lugejate arvu kasv Kõrgessaare ja Lauka haruraamatukogus tagasihoidlik - lugejaskond on üldjoontes paigas. Jätkuvalt on vähenemistrendi märgata Hiiu Valla Raamatukogu Kärkla lugejaskonnas - langus on samas suurusjärgus nagu eelmisel aruandeaastal. Langust saab põhjendada Kärklas eelkõige lugejaskonna vananemisega, mitmed endised suured lugejad on, kas surnud või on nende tervis halvenenud ega võimalda enam lugeda.

Külastatavus Kõrgessaares on enam-vähem võrdne eelneva aastaga. Tõusu on võimalik täheldada Lauka haruraamatukogus, kus lapsed on üha enam omaks võtnud koolimajja kolinud raamatukogu ning kus aktiivselt pöörati tähelepanu lastele pakutavate ürituste ja ettevõtmiste osas.

Kärkla külastused on languses, seejuures mängib rolli AIP kasutuse vähenemine, mis tõi varasemalt raamatukokku palju inimesi, kes muid teenuseid raamatukogus ei tarbinud.

Raamatu- kogu	Laenut-d 2016	Laenut-d 2017	Muutus (+-)	Päringud* 2016	Päringud* 2017	Muutus (+-)
Hiiu Valla Raamatukogu (kokku)	53497	52247	-1250	475	431	-44
Kõrgessaare rmtk	13996	15161	+1165	198	210	+12
Lauka rmtk	2963	3364	+401	0	1	+1
Sh keskk	36538	33722	-2816	277	220	-57

Esitatud andmetes on esmakordselt välja toodud Kõrgessaare ja Lauka harukogude statistilised andmed eraldiseisvalt. Eelnevates aruannetes on Kõrgessaare andmed alati olnud esindatud koos Kõpu ja Lauka andmetega. Seekord on Kõpu andmed Hiiu Valla Raamatukoguga koos.

Kui Kõrgessaare ja Lauka harukogud saavad rõõmustada suurenevate laenutusnumbrite üle, siis Kärkla laenutuste arv on jätkuvalt languses. Märgatav vahe on sees laste laenutustel (pea 13 %), mis tuleneb nii laste eelistustest vaba aega sisustada muude tegevuste kui lugemisega kui ka asjaolust, et erinevate kooliülesannete ja muude huviringide kõrvalt jõutakse heal juhul lugeda vaid kohustuslikku kirjandust.

Virtuaalkülastused on tõusuteel tänu uuenenud ja töötavale kodulehele. Pingutame, et hoida kodulehte võimalikult sisuka ja kaasajastatud infoga täidetuna, et lugejad leiaksid vajalikku ja põnevat infot nii raamatukogu kui pakutavate teenuste kohta.

Infopäringud on suures plaanis jäänud endisele tasemele. Peamiselt pöörduetakse raamatukogu poole erialase või õppekirjandust puudutavate küsimustega. Hiiu Valla Raamatukogus oli 197 infopäringut, mis on 6% vähem, kui eelneval aastal. Teemapäringud moodustasid sellest 89% ja faktipäringud 3%. Kõrgessaare harukogus oli aasta jooksul 210 infopäringut, millest faktipäringud moodustasid 32% ja teemapäringud 52%.

Laukal oli 1 infopäring, mis oli teemapäring.

2017. aasta laenutuste TOP

1. Tohvri, Erik "Irdabielu"
2. Pets, Helju "Rünkrasked pilved"
3. Pauts, Katrin "Tulekandja"
4. Pauts, Katrin "Politseiniku tütar"
5. Võrno, Hannes "Missioon - ühe missiooni päevik"

2017. Aastal külastas raamatukogu keskmiselt 123 inimest päevas ja päevas laenutati keskmiselt 176 teavikut ning üks lugeja laenas keskmiselt 27,2 teavikut aastas. Ürituste arv võrreldes 2016. aastaga oli 1 võrra väiksem, kuid üritustel osalenute arv langes veidi üle 19%. 2017. aastal oli vähe suure osalejatearvuga üritusi, mis mõjutas ka üldarvu.

4.3 RVL teenindus

Hiiumaa siseselt on RVL teenindusel oluline osa lugemissoovide rahuldamiseks. Numbrid kasvavad vägagi jõudsalt, sest järjest enam võrreldakse Hiiumaa siseselt oma kogusid, et pigem mitmekesisrada kohalikku valikut, kui tellida samu nimetusi, mis mõnes kohalikus raamatukogus juba olemas on. Maakonna sisene RVL teenindus on paindlik ja vastavalt lugejate soovidele ning raamatukogu võimalusele võivad raamatud üsna pikalt olla teisele raamatukogule laenutatud. Üha enam ollakse teadlikud võimalusest tellida raamatuid ka väljastpoolt Hiiumaad, seda kasutavad eelkõige üliõpilased või teised erialakirjanduse soovijad.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

2017. aastal soetasime juurde 198 eksemplari laste- ja noorteraamatuid, nende hulgas raamatud, mida on soovitanud Eesti Lastekirjanduse Keskus ja kõik erinevaid auhindu saanud raamatud. Kultuuriministeeriumi poolt eraldatud täiendava laste- ja noorteraamatute toetuse eest ostime neid raamatuid, mis aitavad läbi viia Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt korraldatud kirjandusmängu 3.-4. klassi õpilastele. Vähema lugemishuvi tõttu oleme loobunud kõikide luuleraamatute ostmisest. Hästi võetakse laste poolt vastu aimekirjandus. Nooremate lugejate hulgas on menukid Ilmar Tomuski, Andrus Kivirähki, Martin Widmarki raamatud. Need on ka autorid, kelle raamatuid ostame 2 eksemplari. Noored loevad rohkem välisautorite raamatuid, lemmikuteks ameerika kirjanduse tõlkeramatud. Tihti soovitakse sarjade osasid lugeda inglise keeles enne kui need eesti keeles ilmuvad. Oleme ostnud ka mõned ingliskeelsed noorteraamatud. Noorsookirjandust loevad järjest enam ka täiskasvanud lugejad. Jätkuvalt soetame võimalusel juurde kohustusliku kirjanduse eksemplare ja asendame lagununud raamatuid uutega (jälgime erinevaid sooduskampaaniaid). Lastele korraldatud uudiskirjandust tutvustavad tunnid on tänuväärseks reklaamiks uutele raamatutele, peale mida tekivad raamatutele lausa järjekorrad. Raamatukogu tellib 3 nimetust lasteajakirju, milledest enim laenutatakse „Minu Maailma“. Populaarsed on jätkuvalt „Tom& Jerry“ koomiksid.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

	Lugejad 2016	Lugejad 2017	Muutus +/-	Külastused 2016	Külastused 2017	Muutus +/-	Laenutused 2016	Laenutused 2017	Muu- tus +/-
Lauka	61	67	+6	2748	2976	+228	667	680	+13
Kõrgessaare	81	91	+10	1367	1246	-121	1097	1033	-64
Kärdla	417	422	+5	8140	7609	-531	5907	5026	- 881

Hiiu Valla Raamatukogu: rõõm on tõdeda, et lugejate arv laste ja noorte arvestuses on tõusnud. Seda suuresti tänu suvehiidlastele, kes oma lapsed on meie raamatukogusse toonud. Järjest rohkem on noori lugejaid ka teistest Hiiumaa piirkondadest, põhjuseks meie raamatukogu suurem ja rikkalikum laste- ja noorteraamatute valik. Jätkuvalt langevad aga nii külastuste kui ka laenutuste arv. Külastuste arvu langus on seotud kindlasti sellega, et järjest vähem külastavad lapsed meie arvutipunkti (maist aasta lõpuni oli lastel seni kahe arvuti asemel võimalik kasutada ainult ühte). Kõige rohkem on vähenenud laenutuste arv. Kindlasti on üheks peamiseks põhjuseks see, et tänapäeva lastel on palju muud põnevat teha ja raamatukogu jõutakse tihti ainult kohustuslikku kirjandust laenutama. Kohaliku kooli õpetajad annavad õpilastele järjepidevalt kohustuslikku lugemist, mistõttu õppimise kõrvalt jõuavad nad lugeda vaid seda. Kindlasti tõstaks laenutuste arvu ka see, kui meil oleks menukaid raamatuid võimalik osta rohkem kui üks eksemplar. Samuti pole meil vaatamata hästitoimivale koostööle teiste Hiiumaa raamatukogudega sageli kõikidele soovijatele pakkuda kohustuslikku lugemist.

Sarnased trendid nagu on Kärdlas, on märgatavad Kõrgessaare raamatukogus, kuigi veidi väiksemas mahus. Seevastu on kasv laenutuste ja külastajate numbrites olemas Lauka haruraamatukogus, kus oli 2017. aasta esimene täisaasta peale kooliraamatukoguga kokku kolimist.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine Sisuline hinnang, võrdlus, analüüs.

Kõrgessaare: Põhirõhk on lasteaiastel, kuna lasteaed asub raamatukogu kõrval. Lasteaed „Vigri” mõlema rühma lapsed külastavad raamatukogu kord kuus, kus käsitleme lasteaias õpet toetavaid teemasid või ajahetkel olulisi kirjanikke, raamatuid, rahvakalendri tähtpäevi jms. Kasvatajad laenutavad käsitletud kirjanike või seotud teemadega raamatuid, et lastele lasteaias ette lugeda. Tekitades sellega lapses huvi teema või lugemise vastu, tulevad lapsed juba koos vanematega raamatukokku.

Lauka: Põhirõhk on Lauka Põhikooli õpilastel, sest raamatukogu asub kooli ruumides. Järjepidevalt toimub uue laste- ja noortekirjanduse tutvustamine, et tekitada õpilastes lugemishuvi. Hea koostöö on algklasside ja eesti keele õpetajatega. Toimuvad raamatukogutunnid. Sügiseti alati parima ettelugeja valimine, erinevad raamatukoguüritused, kohtumised lastekirjanikega, “Suvelugemise” programm.

Hiiu Valla Raamatukogu: Lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine käib tihedas koostöös kohaliku kooliga. Kõik põhikooli klassid külastavad raamatukogu vähemalt paar korda õppeaasta jooksul, aktiivsemad õpetajad toovad oma õpilased raamatukogusse lausa iga kuu. Meie kogemus näitab, et nende klasside õpilased, kes tihedamalt raamatukogutundides käivad, on suuremad lugejad kui teised. Raamatukogutundides räägime erinevate maade kirjandusest, tutvustame autoreid, uusi raamatuid, õpetame kasutama Rikswebi ja muid andmebaase. Tihti oleme abiks õpetajale kohustusliku raamatu leidmisel ja koostame küsimused raamatu põhjal. Viimastel aastal oleme paljude klassidega teinud loetud raamatute soovituslehti, mis raamatukogus pärast kõigile vaatamiseks väljas. Väga menukas on aastaid olnud meie suvelugemise programm, sel aastal „Suvelugemise väljakutse“. Lastele meeldis väga võimalus, et nad saavad raamatu valida vastavalt oma maitsele, mitte ei pidanud jälgima kindlat etteantud nimekirja. Tänu sellele ettevõtmisele külastavad lapsed raamatukogu ka suvel rohkem kui muidu. Suvel on meie külastajate hulgas palju suvehiidlaste lapsi, kes on positiivselt üllatunud, et meil on tihti uuemaid raamatuid lihtsam kätte saada kui linnas.

Lisaks koolile külastab raamatukogu ka kohalik lasteaed: loeme ja vaatame koos raamatuid, arutleme loetu üle, joonistame. Tihti tullakse peale ühiskülastust raamatukogusse juba koos vanemaga. Raamatukogu on ka kohaks, kuhu lapsed kogunevad peale kooli, trenni ning tehakse bussi oodates koos koolitöid, mängitakse lauamänge, kasutatakse arvutit jne. Muret teeb, et meie lasteosakond on väike ja mitte eriti lastesõbralik.

Kahjuks on järjest raskem korraldada lastele kohtumist kirjanikuga. Väga paljud ütlevad kohe ära kui kuulevad, et peavad saarele sõitma ja ka rahaliselt pole see ilma projektita mõeldav. Nii ei õnnestunud 2017. aastal meelitada Hiiumaale kahjuks ühtegi lastekirjanikku.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused.

Kõrgessaare: Noorteüritusi korraldame enamasti koostöös Kõrgessaare noortemaja külastavate noortega ja raamatukogu huviklubi naistega, kus põhiteemaks erinevate põlvkondade suhtlemine ja vastastikkune silmaringi avardamine. 2017. aasta suurim üritus oli “Lambast lõngani”, kus noortele räägiti ja tutvustati, kuidas villast lõng saab ning noored said proovida kraasimist, ketramist, viipsimist jne. Koos tutvuti hoidistamise erinevate võimalustega ning huviklubi naised õmblesid noortekeskusele diivani- ja padjakatted. Noored tutvustavad eakamatele digimaailma võimalusi ja uusi trende. Suvelugemises osales 6 last.

Lauka: Suvelugemine oli sel aastal korraldatud väljakutsena, neli parimat lugejat (siit piirkonnast) käisid Kärddlas suvelugemise lõpuüritusel. Igal aastal sügisel toimub neljandate klasside ettelugemisvõistlus. Koostöös Kärddla raamatukoguhoidjaga viisime ka Laukal läbi Raamatukohviku, mis meeldis õpilastele väga. Külas käis kirjanik Viiu-Marie Fürstenberg. Toimusid raamatukogutunnid, teemadeks elulugu, kaasaegsed eesti kirjanikud, pilt ja tekst kui tervik. Juubeleid tähistavad eesti lastekirjanikud Tiia Toomet, Ilmar Trull, Aino Pervik olid samuti raamatukogutundide teemadeks. Jõuluajal oli raamatukogus väljapanek seintele prinditud jõululuuletustest.

Hiiuma Raamatukogu: 2017. aastal korraldasime 3 suurt üle Hiiumaalist üritust. Märtsis osales “Kirjandusmärg 2017” Hiiumaa eelvoorus 8 3-liikmelist võistkonda kõikidest Hiiumaa koolidest. Meie esindusel läks Tallinnas üle-eestilisel võistlusel väga hästi - saavutati II koht.

“Suvelugemise väljakutsest” võttis osa 84 last vanuses 6-16, osalejaid oli kõikidest Hiiumaa valdadest ja ka mõned suvehiidlased. Pidulik lõpetamine toimus koostöös Hiiumaa Kinoga ja sinna oli kutsutud 30 parimat. Sügisel korraldasime vabariikliku ettelugemisvõistluse Hiiumaa eelvooru, kus osales 14 õpilast erinevatest Hiiumaa koolidest. Parim lugeja esindas saart Tallinnas lõppvõistlusel.

Aasta algul kuulutasime välja laste ja noorte fotovõistluse “Lugeda on lahe”, kuhu laekus kokku 34 fotot. Koostasime parematest töödest näituse, mis oli suvel raamatukogus vaatamiseks väljas. Kõikide eelpool loetletud ürituste puhul saime toetust Kultuurkapitalilt.

Põhiline töö laste ja noortega käib läbi raamatukogutundide, mida 2017 aastal toimus 33. Teemad pakume välja ise (tähtpäevad, erinevad autorid, uudiskirjandus jne) aga teeme meelsasti tunde ka õpetaja soovitud teemadel. Koostöö koolide on jätkuvalt väga hea.

2017 aasta kõige menukam üritus oli “Raamatumaitsmine”, kus kutsusime lapsed raamatukohvikusse “Sulg ja Silm”. Menüüs erinevad raamatud, milledest õpilased valisid lugemiseks vähemalt ühe raamatu. Teistmoodi raamatusoovituste tund meeldis nii õpetajatele ja tõi lastele vaheldust. Tagasiside oli väga positiivne (saime selle üritusega meediakajastust nii kohalikus lehes kui ka Õpetajate Lehes, kuhu kirjutas artikli üks üritusel osalenud õpetajatest).

Korraldame raamatukogus regulaarselt raamatuväljapanekuid: kirjanike tähtpäevad, eri maade kirjandus, rahvakalendri tähtpäevad. Uue asjana oleme alustanud väljapanekute sarja raamatutest, mis on jätnud õpilastele sügavama mulje ja mida nad koos väikese tutvustava tekstiga teistele lugeda soovivad. Alati on lasteosakonnas üleval ka mõni lasteaia - või koolilaste joonistusnäitus.

Lastekaitsepäeval toimunud suurel Hiiumaa lastefestivalil oli raamatukogu väljas oma telgiga, kus oli võimalik vaadata fotovõistluse töid, mängida lauamänge, lahendada ristsõnu, joonistada ja kus tutvustasime meie suvelugemise väljakutset.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Siia ei lähe arvesse need erivajadustega lugejad, kes käivad raamatukogus ja kasutavad tavateenuseid. Siin on mõeldud **spetsiaalseid** raamatukoguteenuseid.

Tabel 7

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Kõrgessaare	29	1	6
Hiiu Valla Raamatukogu Kärklas	15	1	6

Kõrgessaare: Püsivaid teenuse vajajaid 6, aastaajast ja transpordivõimaluste puudumisest sõltuvalt võib olla kümne ringis. Lisaks raamatukogutöötajale saab abivajajateni laenutuste toimetamisel kaasata naabreid – külaelanikke.

Hiiu Valla Raamatukogu: on koduteeninduse püsivaid kasutajaid neli, kelle hulgast üks vajab koduteenindust vaid suviti. Lisaks on aeg-ajalt neid, kes vajavad ajutiselt koduteeninduse tuge. Kärklaski kasutatakse peamiselt naabrite ja teiste abiliste tuge raamatute lugejateni toimetamiseks ning raamatukogu poole pöördutakse koduteeninduse sooviga pigem harva.

Tabel 8

Teistele asutustele 2017. aastal teenuseid ei osutatud.

4.6 Raamatukogu kui kohalikkude pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

Kõrgessaare: 2017. aastal toimus 31 raamatukogu üritust (+8 võrreldes 2016.aastaga võrreldes) ja külastusi kokku oli 785 (+51 võrreldes 2016.a.) Toimus viis näitust, millest populaarsemad olid “Wabariigi aegsed asjad”, “Viinakuu väljanäitus” ning “Lapimuttide teine tulemine” Mõned näitused leidsid kajastamist maakonnalehes.

Kõrgessaare piirkonna inimesi tutvustavas üritustesarjas ”Kodukandi huvitav inimene” käis raamatukogus Hüllo-Kristjan Simson. “Lauka lapimuttid” on käsitööhuvilised, kelle tööde näitus on raamatukogus toimunud 2 aastat. Sel aastal toimus raamatukogu huviklubi naiste ja ”Lauka lapimuttide” kokkusaamine (+ näituse avamine). Täiskasvanud Õppija Nädalal oli seekord teemaks külmvärvidega värvimine, millele toimus isegi järeltöötuba. Jõulude eel viisime huvilistele läbi lauaseadete valmistamise töötoa.

Nii kirjanduslikke kui muude ürituste puhul lähtume eelkõige hiidlastest ja Hiiumaast ning loomulikult kõigest kodukanti (Kõrgessaare) puutuvast. Näituste, ürituste ja teemade valiku puhul kaasame võimalikult palju kogukonna liikmeid.

Lauka: Raamatukogu Laukal on orienteeritud rohkem lastele, noortele. Laste- ja noortekirjanduse kogu osa uueneb pidevalt, seevastu täiskasvanutele mõeldud uut kirjandust eriti juurde ei tule. Raamatukogu huviklubi on koondunud ja käib koos Kõrgessaare raamatukogus. Siiski toimus aasta jooksul mõni täiskasvanud lugejate kogunemine/üritus ka Lauka raamatukogus. Kevadel oli kohvi hommik lugejatega, kus sai tutvuda e-keskkonna võimalustega, rääkida lugemiseelistustest jms. Mõnel korral kogunesid käsitööhuvilised naised, et otsida ja jagada materjale lapiteki valmistamiseks.

Hiiu Valla Raamatukogu: kogume süstemaatiliselt teoseid, mille sisul või autoritel on seos Hiiumaa eri paikadega. Koduloolise sisuga teostest võetame võimalusel kogusse rohkem eksemplare.

Samuti täiendame järjepidevalt koduloolise sisuga andmebaasi, mis on kõigile huvilistele vabalt kättesaadav Rikswebi vahendusel. Andmebaasi märgime ka ajalehtede -ja ajakirjade kirjeid.

2017. aastal pidasime EV99 auks raamatukogus piduliku seminari, kus räägiti Eesti Vabariigi sümbollikast, riigi taasloomisest ning vaatasime üheskoos videoinstallatsiooni eesti keelest ja hiiu luulest. Aasta jooksul kohtusid lugejatega kohalik luuletaja Liis Ristal ning kirjanik Tõnu Õnnepalu. Põneva üritusena viisime emakeele päeval kokku eakad ja noored, kes tutvustasid vastastikku slängi ja hiiu keelt.

Vaba aja üritusena olid populaarsed reisiõhtu kohtumised ning kohtumised kirjanike-tõlkijatega - viimaseid toimus küll tagasihoidlikumal määral.

Tänu näitusetorude olemasolule toimusid mitmed põnevad näitused raamatukogu trepikojas, mis ilmestasid raamatukogu sissepääsu ja pakkusid kõneainet. Näitustest oli võimalus raamatukogu külastajatel nautida nii maali- kui ka fotokunsti erinevatelt autoritelt.

Pidevalt toimusid nii laste- kui ka laenutusosakonnas temaatilised väljapanekud, mis olid inspireeritud tähtpäevadest, aktuaalsetest sündmustest, juubelitest jms ning neid vahetati kahe kuni kolme nädala tagant.

4.6.1 kohalikul tasandil olid peamisteks koostööpartneriteks Hiiu vallavalitsus, Kärkla Põhikool, Hiiumaa Gümnaasium, Lauka Põhikool, Hiiumaa Noorsotöö Keskus, lasteaiad, Hiiu Valla- ja Vabaaja Keskus, Kärkla Päevakeskus. Lisaks tegime koostöös SA Tuuruga ühise TÕN nädala e-lugere ja tahvelarvutite koolituse. Väga tugev on koostöö eelkõige vallavalitsuse ja koolidega, teiste asutustega peame ise näitama üles rohkem initsiatiivi ning leidma koostööpunkte ja võimalusi.

4.6.2 riiklikul tasandil toimib hea koostöö kultuuriministeriumi, Rahvusraamatukogu, ETKA Andrase ja teiste keskraamatukogudega.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.

Osalesime Turku Keskraamatukogu ja Turku Naiskogu algatatud Nordplus Adult raamatukogu loovmeeskondade projektis “Createams in Libraries”, mille raames toimus kohtumine Tallinna Keskraamatukogus ning kohtumine Taanis. Projektis osalevad Soome, Eesti, Rootsi, Taani, Läti, Leedu ja Islandi raamatukogutöötajad, kellega üheskoos luuakse lihtsaid loominguilisi projekte, mida saab realiseerida kõikides riikides. Vahetame üksteisega kogemusi ning töötame erinevate pisiprojektidega FB grupi vahendusel järjepidevalt ka kohtumiste vahel. Projekt jätkub 2018. aastal.

Alustasime 2017. aastal ettevalmistusi Erasmus + õpirände projekti raames toimuvatel rahvusvahelistel koolitustel osalemiseks. Projekti finantseering saadi 2017. aastal, kuid koolitused toimuvad 2018. aasta jooksul. Esimeseks koostööpartneriks projektis on Kreekas asuv koolitusfirma IDEC SA.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Taas toimus enim ja suuremahulisemaid koolitusi kooliõpilastele. Sellele rühmale pakkusime koostöös kooliga mitmesuguseid raamatukogutunde ja kasutajakoolitusi. Iga-aastaselt on oluliselt kohal andmebaaside ja raamatukogu kasutamise koolitus vanuserühmadel, kel seisab ees uurimustöö kirjutamine.

Täiskasvanud Õppija Nädala raames toimus kaks e-lugere ja tahvelarvutite koolitust. Üks avalik koolitus raamatukogus ning lisaks spetsiaalselt eakamatele kasutajatele suunatud koolitus Kärkla Päevakeskuses, mida kajastati ka “Hiiu Lehes”. Kajastus ajalehes ja positiivne kogemus koolitusel osalejatelt, tõid hiljem raamatukokku individuaalkoolituse soovijaid eelkõige tahvelarvuti kasutamise teemadel.

Individaalkoolituste raames toimusid tavapärased kasutajakoolitused ID-kaardi ja mobiil-ID kasutamiseks, e-teenuste kasutamiseks, arvuti kasutamise nõustamised. Uue koolitusena pakume graafikalaua kasutajakoolitust ning võimalust seda raamatukogus katsetada.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Raamatukogu peamisteks turunduskanaliteks on raamatukogu koduleht ja FB, kus anname infot erinevate ürituste, teenuste ja ettevõtmiste osas. Sel aastal lisandus turunduskanalina Instagrami konto, mille kaudu on edaspidi plaan viia infot nooremate kasutajateni. Suuremate ürituste infot jagame FB gruppi Hiiumaa heaks, mis on Hiiumaa elanike seas enim jälgitud grupp Facebookis.

Info edastamiseks kasutame lisaks võimalust kirjutada artikleid või avaldada plakateid valla lehes “Valla Teataja” ning võimalusel ka kohalikus lehes “Hiiu Leht”. Jälgime, et meie raamatukogus toimuv oleks üleval veebilehel events.hiiumaa, kus on võimalik tasuta avaldada sündmuste infot.

Lisaks on kasutusel plakatid, mida viime vastavale sihtrühmale lähemale (näiteks eakatele suunatud ürituste plakat kohalikku päevakeskusesse või koolilastele suunatud ürituse info kooli stendile jne).

Uue võimalusena kasutame laenutusosakonda paigutatud televiisorit, kus lisaks diginäitustele on võimalik kuvada meie ürituste ja teenuste reklaame.

4.9 Andmebaasid.

Hiiu Valla Raamatukogu Kärklas tegeleme kodulooliste artiklite kataloogimisega, nii kohalikust kui üleriigilistest lehtedest. Aasta jooksul lisandus andmebaasi 133 uut kirjet.

Kodulehe vahendusel pakume ligipääsu Hiiumaa raamatukogude andmebaasile, samuti meie koostatavale koduloolisele andmebaasile. Kodulehel on eraldi sektsioon, kuhu on koondatud viited teistele olulistele elektroonilistele andmebaasidele, infosüsteemidele, online väljannetele jne.

5. 2018 aasta tegevused

1. Raamatukogu juriidilise nime muutmise seoses ühe valla tekkimisega Hiiumaal;
2. Mitmete pärandkultuuriaastale pühendatud projekte läbiviimine;
3. Aktiivne osalemine olemasolevates rahvusvahelistes projektides;
4. Kõpu teeninduspunkti laienemise läbiviimine, st teeninduspunkti kolimine teiselt korruselt alla esimesele korrusele ja eelnevalt uute ruumide remontimine;
5. Sanitaarremondi läbiviimine Kõrgessaare haruraamatukogus;
6. A3 värvipinteri soetamine;
7. E-raamatukogu ja kodulehekülge arendamine;
8. Ettevalmistustööde alustamine peamaja lasteosakonna muutmiseks (uued ideed, sisekujundaja leidmine, eelarve koostamine jms);
9. Lauka kooliraamatukogu ja rahvaraamatukogu ühendamise alustamine (ootame vallavalitsuse poolset tegutsemist (korraldus jms)).
10. E-uudiskirja väljatöötamine ja kasutuselevõtt;
11. Koolitusvajaduste ja soovide küsimustiku koostamine ja uuringu läbiviimine raamatukogu kasutajate ja kohaliku kogukonna seas ning sellest lähtuvalt koolituste pakkumine;

Koostajad: Annely Veevo, Pilleriin Altermann, Kaja Paulus, Kadri Lauri, Leelo Sarapuu, Stella Suitso

Direktor

Allkiri ..... /Annely Veevo/

LISA 1

Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Lauka haruraamatukogu.	7	35 tundi	
Kõrgessaare haruraamatukogu	5	46,5 tundi	
Hiiumaa Valla Raamatukogu	28	343,5 tundi	
Kokku	40	425 tundi	1524,00 EUR

LISA 3

Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2017)
Hiiu Valla Raamatukogu	Väiksemat sorti remonttöö ruumis, mille kohal eelneval aastal parandati katust

LISA 4

Laste-ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Lauka haruraamatukogu	Tiia Toomet 70. Kirjaniku elu ja loomingu tutvustamine I - IV klassile.	19
	Elulugu. Vaatasime VII klassiga elulooraamatute erinevaid vorme.	10
	Ilmar Trull 60. Lugesime I ja III klassiga tema luuletusi.	9
	Uuema lastekirjanduse tutvustamine V klassile.	10
	Uuema noortekirjanduse tutvustamine VII klassile.	10
	Aino Pervik 85. Rääkisime I-IV klassiga kirjaniku elust ja lugesime tema raamatuid.	17
	Lugemissoovitus õpilaselt-õpilasele V klass.	7
	Kaasaegsed eesti kirjanikud IX klass.	9
	Koolieelikud koos vanematega tutvusid raamatukoguga.	11
	Suvelugemisprogrammi tutvustamine.	10
	I klass tutvumas raamatukoguga.	6
	Suvelugemise lõpuüritus Kärldas parimate lugejatega.	4
	Ettelugemisvõistluse tutvustamine, parima lugeja valimine IV klass.	4
	Maakondlik ettelugemise võistlus Kärldas.	1
	Raamatukohvik "Sulg & Silm" III - VI klass.	20
	Kohtumine kirjanik Viuu-Marie Fürstenbergiga I-V klass.	24
	Pilt ja tekst kui tervik. Uurisime IX klassiga pildi ja teksti osakaalu erinevates raamatutes.	6
	Raamatukohvikus tagasi. V ja VI klassi õpilased jagasid oma muljeid kohvikus valitud (loetud) raamatutest.	19
	Elulugu. VII klassi õpilased vaatlesid erinevaid elulooraamatute vorme, teostust.	6

Kõrgessaare haruraamatukogu	Põhja- ja lõunamaa loomad	17
	Rahvalooming - mõistatused, muistendid, muinasjutud.	12
	Kaardikonkurss	48
	Raamatukogust välja. Vigri kasvatajatega kogemusi vahetamas	7
	EV - 99. Kuidas Eesti Vabariik tekkis, lipp, vapp, Toompea, rahvuslill, -lind, -kala, -kivi; presidendid.	18
	Tänapäeva teater - ooper, operett, ballett ja muusikal.	19
	Muinasjutud väikestele	9
	Lambast lõngani. Koostöös noortekeskusega	12
	Anderseni muinasjutud. 2. aprillil, maailmakuulsa muinasjutuvestja Hans Christian Anderseni sünnipäeval, tähistatakse rahvusvahelist lasteraamatupäeva.	20
	Hoia raamatut ja Ainu Pervik	10
	Terve laps on rõõmus: Tervislik toit, liikumine.	13
	Leelo Tungal	18
	Astrid Lindgren ja tema raamatud .Vigri rühm "Kalad"	16
	Talutööd. Vigri rühm konnad	15
	Noorkotkad ja kodutütred teevad jõulukaarte	18
	Maa ja maailmaruum	14
Hiiu Valla Raamatukogu	Uudiskirjanduse tutvustus I kl.	25
	Fotovõistlus "Lugeda on lahe"	41
	Henno Käo elu ja looming IIa kl.	20
	Raamatuviktoriin Henno Käo raamatute kohta II a kl.	20
	Emakeelepäeva ettelugemisvõistlus III a. kl.	17
	Emakeelepäeva ettelugemisvõistlus III b kl.	19
	Emakeelepäeva ettelugemisvõistlus II a kl.	21
	Emakeelepäeva ettelugemisvõistlus II b kl.	17
	Rikswebi, ESTER ja teiste andmebaaside tutvustamine X a kl.	27

	Praktiliste oskuste kontroll	
	Rikswebi, ESTER ja teiste andmebaaside tutvustamine X b kl. Praktiliste oskuste kontroll	25
	Vabariikliku kirjandusmängu Hiiumaa eelvoor	31
	Lasteaia Kiisukese rühm raamatukogus. Loeme ette ja joonistame	21
	Lasteaia Mõmmikute rühm raamatukogus	20
	Lasteaia Lepatriinude rühm raamatukogus	20
	Lasteaia Siilikeste rühm raamatukogus	18
	Viktoriin "Bullerby lapsed" II a kl.	19
	Suvelugemise väljakutse ja uute raamatute tutvustamine II b kl.	22
	Suvelugemise ja uute raamatute tutvustamine III b kl.	16
	Suvelugemise ja uute raamatute tutvustamine III a kl.	17
	Suvelugemise ja uute raamatute tutvustamine I kl.	25
	Õpioskuste päev. Töö raamatukogus	4
	Suvelugemise ja uute raamatute tutvustamine V a kl.	18
	Suvelugemise ja uute raamatute tutvustamine II a kl.	22
	Suvelugemise ja uute raamatute tutvustamine IV a kl.	22
	Suvelugemise väljakutse lõpetamine. Koostöös Hiiumaa Kinoga.	42
	Ettelugemisvõistluse Kärkla eelvoor III-IV kl.	51
	Ettelugemisvõistluse Hiiumaa eelvoor	21
	Raamatumaitsmine kohvikus "Sulg ja Silm" V a kl.	18
	"Sulg ja Silm" VI b kl.	18
	"Sulg ja Silm" IV b kl.	14
	"Sulg ja Silm" III a kl.	21
	"Sulg ja Silm" IV a kl.	18
	"Sulg ja Silm" III b kl.	21
	Lasteaed raamatukogus. Raamatukogu tutvustus	20

	Raamatukogu tutvustus I b kl.	18
	Raamatusoovituste koostamine eakaaslastele VI a kl.	19

LISA 5

Kuidas on maakonnas/linnas täidetud raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid? Palun analüüsige ja andke hinnang.

Kenasti on toiminud täiendkoolituste ja ühistegevuste osa, statistiliste aruannete kogumise, kontrolli ja analüüsi osa. Järjepidevalt on soetatud teavikuid koduloolise kogu jaoks ning bibliografeeritud materjale koduloolisesse andmebaasi, mis on kättesaadav RIKSWEBi vahendusel.

2017. aastal alustasime Hiiu maakonnas ühiskomplekteerimist riigi poolt eraldatud toetuse ulatuses. Varasemalt oli see ainus ülesanne, mida Hiiu Valla Raamatukogu maakonnaraamatukoguna ei täitnud. Üleminek oli sujuv ja hetkel toimib kasutusel olev süsteem korralikult.